

REFACȚIUNEA,
 Administrația și Tipografia,
 B. 245, piața mare Nr. 30.
 Scrisori nefrancate nu
 se primesc. Manuscrise
 nu se returnează.
 ÎNSERATE se primesc la AD-
 MINISTRAȚIUNEA în Brașov și la
 administrațiile Birourilor de anunțuri:
 în Viena: M. Daxer Nachf.,
 Max. Augspfeld & Emerich Lasser,
 Heinrich Sobolik, Rudolf Kassa,
 4. Spätkla Nachr. Anton Oppalik.
 în Budapesta: A. V. Goldberger,
 Ekstein Bernat. în Ham-
 burg: Marcolyi & Liebmann.
 PREȚUL ÎNSERȚIUNILOR: o se-
 ră garzonă pe o coloană 6 or.
 și 30 or. timbru pentru o pu-
 blicație. — Publicații mai dese
 după tarife și învoială.
 RECLAME: pe prima a 3. a o
 soră 10 or. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXXII.

GAZETA iese în fiecare zi.
 Abonamente pentru Austro-Ungaria:
 Pe un an 12 fl., pe șase luni
 6 fl., pe trei luni 3 fl.
 N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase
 luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 N-rii de Duminică 8 franci.
 Se primumeră la toate ofi-
 ciele postale din țară și din
 afară și la d-nii colectori.
 Abonamentul pentru Brașov:
 Administrația, Piața mare
 Târgului Nr. 30, eteșic
 I.: Pe un an 10 fl., pe șase
 luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
 Cu dusul în casă: Pe un an
 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe
 trei luni 3 fl. — Un exemplar 5 cr.
 v. a. sau 15 bani. — Atât abo-
 namentele cât și inserțiunile
 sunt a se plăti înainte.

Nr. 245.

Brașov, Vineri 5 (17) Noemvre.

1899.

Gazetarul d-lui Szell.

Dintre cei mulți diariști jidano-maghiari, cari s'au bucurat peste măsură de tonul discordant, ce a resonat din colónele fôiei sêrbesice „Branik“ cu privire la drepturile Românilor asupra mănăstirii Hodoș Bodrog, n'a putut lipsi, firesce, nici gazetarul dela „Budapesti Naplo“ atât de protejat de ministrul-președinte Szell, faimosul Veszi-Weisz; folosindu-se de ocaziunea, ce i-o dă pretinsa cêrtă dintre frații Sêrbi și Români, face nisce descoperiri a sentimentelor de cari este cuprinsă inima sa mamelucescă, îndeosebi față cu Românii, care merită a nu fi trecute de tot cu vederea, dat fiind, că acest publicist maghiar se gerază ca unul, care stă sub inspirațiunile directe ale ministrului-președinte.

După ce afirmă, că Românii s'ar fi vătând din cauză, că s'au înșelat în d-l Szell, căci au așteptat cu totul altă politică de naționalitate din partea lui, vine cu un aer plin de îngâmfare să esplice, de ce actualul ministru-președinte nu pôte aparé altfel, decum este, adecă ca Maghiar din crescet până în tâlpi, cum au fost și antecesorii sêi și încă mai mare Maghiar, decât aceștia.

Înainte de toate trebuie să declarăm, că gazetarul jidano-maghiar dela „Budapesti Naplo“ trăsce în mare rêtăcire, decă crede, că Românii au pus mari speranțe în Szell și că de aceea s'ar vedé acum cu atât mai mult desamăgiți. Ceea ce scim noi și putem documenta este, că nici un Român cuminte n'a putut crede, că politica de naționalitate a lui Szell — decă are vreuna deosebită de ceea, a celor ce i-au premers în fotoliul presidiului ministerial, — ar avé ținta și ar fi în stare să inaugureze în adevêr un regim de dreptate și de echitate.

Chiar de n'ar fi ministrul-președinte Szell patriotul acela maghiar cu aspirațiuni pure șoviniste, cum îl descrie mamelucul sêu dela „Budapesti Naplo“, chiar de ar pêtunde realitatea situațiunei cu totă neprecuparea și imparțialitatea, el de present n'ar fi în stare să facă nimic în direcția unei întôrceri de pe cărarea primejdiosă a politiceii de maghiarisare, din simpla cauză, că n'ar avé cu cine s'o ducă la sfîrșit. Tot ce au putut aștepta d'er și cei mai optimiști dela actualul ministru-președinte, sub impresiunea cunoscutei sale devise, n'a putut fi decât, că densusul va pune o stavilă ôre-care escesului de zel al maghiarisatorilor.

Să vedem însă, ce dîce Veszi-Weisz cu privire la politica de naționalitate a stăpânului și măestrului sêu și îndeosebi cu privire la mult bucinata sa devisă. Ce altă politică au putut aștepta Românii dela Szell, — esclamă Veszi-Weisz — decât o politică tare națională maghiară, căci ce dîce el în devisa sa? — lege, drept și dreptate. Aici gazetarul d-lui Szell dă următoarea esplicare: Dreptul însemnă, dîce el, dreptul național maghiar strămoșesc; legea însemnă legea sfântă și neviolabilă a statului maghiar; ér dreptatea însemnă acea dreptate vecinică, că pe acest pământ există numai o națiune, națiunea maghiară, numai un stat: acela al cărui fiă-care cetățen este membru egal îndreptățit al națiunei politice maghiare, în care fiă-care cetățen se bucură de scutul, ce îl dă, d'er pörtă în măsură egală și îndatoririle, ce 'i-le impune statul național maghiar unitar.

Acésta este talmăcirea cea mai nouă, ce se dă devisei lui Szell chiar de cătră omul sêu. Ea conține o confusiune babilonică a concepțelor de „națiune politică“ și de „stat național unitar“. Nu ne vom pierde însă vremea cu comentarea esplicărilor date de Weisz-Veszi, ci

constatăm numai faptul în sine a mărturisirei adevêratei însemnătăți, ce este a 'i-se da mult lăudatei devise de guvernământ. Constatăm mai departe, că mamelucul din cestiune conchide din toate, simulând cea mai tare convingere, că Coloman Szell va face o politică, care va sci să apere și să întărească și mai bine interesele statului maghiar. Și-a găsit în fine — esclamă el — adevêrata politică de naționalitate maghiară omul sêu în Szell. Și, adauge el, fanaticii naționalităților vor esperia la rëndul lor, că și ei și-au găsit omul.

Toțe ca toțe, d'er ceea-ce bate mai mult la ochi este spiritul dușmănos, ce-l propagă acel famul diaristic al lui Szell atât prin colónele lui „Budapesti Naplo“, cât și în toate manifestățiunile sale deputățesci în contra Românilor.

Acésta s'a putut vedé cu deosebire și din atitudinea deputatului-diarist Veszi-Weisz în afacerea protestărilor dela Sebeș contra ofensei, ce au făcut'o în proclamațiunea lor arangiorii sêrbării memoriei honveților.

Scim, că în calitatea sa de deputat impus la poruncă, acesta a cređut să ia întru câțva în apêrar pe Sașii din Sebeș în fața opiniunei publice maghiare revoltate din cauza protestului amintit. În declararea sa publicată în foile din Budapesta Veszi-Weisz a cređut că acesta nu o pôte face mai bine, decât susținând, că „elementul săsesc are lipsă de scutul statului „în contra tendințelor centrifugale ale unui al treilea factor“. Cu alte cuvinte ațită în contra Românilor, ca sê-și pótă da aerul, că este binevoitor față cu Sașii, — o procedere, care a fost respinsă cu indignare de cătră o fôia națională săsescă din loc, care a afirmat, că apucătura de a declara pe Sași în ochii șovinismului maghiar ca capabili de alianță în contra „elementului al

treilea“ (român), nu este decât o sucitură și o desfigurare bine calculată, prin care se nimicesce a priori basa pentru încheierea-
 Sași și Maghiari.

Intr'adevêr, decă ministrul-președinte Szell ține așa de mult la gazetarul sêu dela „Budapesti Naplo“, atuncî purtarea acestui domn Veszi este cea mai tristă ilustrațiune pentru nisuițele sale în cestiunea naționalităților.

Crisa regulării valutei. Scim, că Marti s'a intrunit din nou comisiunea austriacă de control a datorilor statului, ca la provocarea guvernului sê-și reasumeze decisiunea adasă Vinerea trecută în afacerea celor 59 milioane fl. în aur, sumă pe care în sensul compromisului austro-ungar avea s'o predea băncii în vederea regulării valutei. Ședința de alaltăeri a comisiunei, la care au participat toți membri, a fost presidată de Dr. Fuchs, presedintele camerei. Ca raportor a figurat br. Czeditk, Acesta făcú un esposeu amănunțit asupra obiectului de sub dezbateră, și a propus să se primască cererea ministrului de finanțe austriac relativă la estradarea pe sêma băncii a celor 50 milioane fl. în aur. Asupra acestei propuneri s'a născut o discussiune fôrte infocată, la care au luat parte toți membrii comisiunei. La votare propunerea baronului Czeditk n'a intrunit decât 3 voturi. Debre-ce președintele și doi membri au votat contra, cererea ministrului a fost respinsă.

Din Austria. Pe când comisiunea de controla datorilor statului se întrunise și luase decisiunea arătată mai sus, în ședința de Marti a parlamentului președintele comitetului esecutiv al dreptei, deputatul polon Javorski, a înaintat propunerea următoare:

„Aprôpe de o lună parlamentul întrunit. Cu toate acestea legile privitoare la pact, publicate de guvern pe basa §-lui 14, n'au ajuns până acum în dezbateră parlamentară. Ar fi fôrte de dorit, ca deja înainte de finea anului 1899 parlamentul să decidă definitiv asupra sorții proiectelor și parlamentul să aplaneze cât mai curênd

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Românii Ardeleni în veacul al 17-lea.

— Cu un excurs limbistic-archeologic asupra cuvântului „sărutare.“ —

Notiță de

Nicolae Sulică.

— Urmare. —

„Româncele încă pörtă partea cea mai mare haine din același postav lănos, care și-l pot pregăti singure. Cei mai bogați le cumpără și zăbune femeesul de postav, făcute de-ai noștri, precum și ghete, pe care ei le numesc „scurbilyie“*) după cuvântul Romanilor *carpisculum*. Ei își ung bueros pêrul cu unt, precum obicinuiău să facă odinioră Burgunđii gotici.

Fetele lor pörtă adese-ori 2 brăuri unul peste altul îmbrăcate și podóbe de metal întocmai precum purtau și Romanii cingători (balteus) ferecate ér Șvabii cei vechi briuri, țintuite cu zurgăli (clopoței). Capul și-l pörtă gol, ca și celelalte fecióre ale țerii, înainte însă în jurul tēmpelor și

*) ??

a frunții un șir întreg de monete vechi și scoici înșirate pe o baeră. Cămășile și-le cos ele, întocmai ca și la Bulgari, cu fire roșii. Femeile măritate pörtă pe cap o legătură și pânză lungă de bumbac, întocmai ca și o cunună, care și-o pot pune și depune în fiă-care dî, ca și o pălărie lată.

Ei sunt aprôpe toți păstori de vite și agricultori; însă cea mai mare plăcere o află ei în oi, cu cari plecă vara cu tot avutul lor pe munții cei rēcoroși, întocmai ca și *Afri armentarii*, pentru ca aici întinși cu nepăsare, ca nisce *Tityri*, să pótă privi cum se cațără pe stâncile cele tufóse ca-prele cu nasul tēmpit și mieluşei cei grași, cărora într'aceea Românul *Corydon* le dîce pe fluerul sêu lung de vr'un cot și jumătate o doină despre a sa *verschoere**) sêu păstoriță, așa că însuși Pan cu toate ale sale deității de pădure, abia l'ar puté imita. Cu un cuvânt ceea-ce a descris Vergilius în *Bucolicile* sale, totul se pôte vedé în idile vii la acești Români.

Cel care voescé să aibă un document și mai sigur și mai incontestabil al orginei lor romane, n'are decât să privescă cdată

*) cetesce: verișoră.

terenul lor de joc, și va trebui să se minuneze. Întăiu se adună la locul de joc tineri cu cămășile lor cu crețe romane; *sagulum* sêu zechea lor le atêrnă de pe grumađi peste brațul sêu partea stângă, în mâna dréptă au un baston vêrtos — întocmai ca și vechii *Imperatores* la Romanii — adeseori împodobit ca și *Pedum formosum paribus nodis atque aere*, al lui Vergilius. Tot astfel stau împodobite și păstorițele cu cercei, podóbe de aramă și inele de fier. Grumazul și-l împodobesc cu corale albe și roșii și pörtă pe cap cunună de trandafiri și alte floricele, așa că-ți fac impresiunea, că te-ai afla în mijlocul sêrbărilor Florale (Floralia, Florii) ale Romanilor.

Când încep așadêră să bată pământul cu pas întreit, să aședă un mândru flăcău cu fluerul, întocmai ca un al 2-lea Apollo, în mijlocul terenului de dans, ér în jurul lui să grupéză cu toții într'un cerc rotund tot câte un bărbat între 2 fete, sêu prinđându-se de mână, sêu ceea-ce este mai onorabil, de câte un bastonaș sêu de basmale; apoi sar cu toții în același timp într'un șir așa dîcênd *tripundiando*, așa că a treia săritură să țină tot-dêuna tactul,

așa-dêră întocmai precum ne relatéză Livius despre *Salii sacerdotes* sêu „preoții săltăreți“ ai zeului roman Marte. Așa că un astfel de spectacol roman cu greu se mai pôte vedé undeva în întregă Europa, afară de acest joc al Românilor, pe care l'a și eternisat lebeda din Boberfeld și Ovidius al Germanilor, *Martinus Opitz*, în următoarele versuri:

„So steckt manch edles Blut in kleinen
 [Bauren-Hütten.
 Das noch den alten Brauch und art der
 [alten Sitten
 Nicht gänzlich abgelegt. Wie dann ihr Tantz
 [anzeigt:
 Indem so wunderbar gebückt wird und
 [geneigt,
 Gesprungen in die Hôh auf art der Capreolen
 Die meine Teutsche sonst aus Frankreich
 [müssen holen.
 Bald wird ein Kreis gemacht, bald wie-
 [derum zestrant,
 Bald gehn die Menschen recht, bald auf
 [der linken Hand
 Die Menscher die noch jetzt fast römisch
 [Muster tragen
 Zwar schlecht, doch witzig sind, viel denken,
 wenig tragen.“*)

*) Astfel de multe ori nobilul sânge, care n'a pârăsit încă cu totul străbunul obicei și felul ve-

și conflictul dintre comisiunea de control și guvern. Din considerațiunile acestea propun alegerea unei comisiuni de 48 membri careia să-i se trimită spre dezbateră toate proiectele guvernului referitoare la pact.

„Reichsrath“ul a primit propunerea. Părerea generală e, că prin această propunere Javorski, în înțelegere cu cluburile din majoritate, a voit să vină în ajutorul acelor membri ai comisiunii de control, cari au fost contra predării aurului pe seama băncii. „Vaterland“ dăce, că conflictul acesta se va estinde asupra complexului întreg al proiectelor pactului și că se va pune cestiunea: seu majoritate, seu guvern.

În legătură amintim, că foilor cețice li se anunță din Viena, că greutățile, ce-i stau în cale cabinetului Clary, s'au grămădit în așa mod, încât nu li-ar pute face față chiar nici un guvern mai puternic. Din cauza acesta în cercurile majorității parlamentare se consideră mai mult ca probabil, că deja înainte de întrunirea delegațiilor, guvernul își va da dimisia.

Consiliu de coronă. Foile din Budapesta anunță, că în urma raporturilor politice din zilele ultime, Majestatea Sa a fost așteptat pe erl la Budapesta, unde se va ține un consiliu de miniștri comun sub presidenția sa.

Cariera militară.

(Coresp. „Gaz. Trans.“)

— 10 Nov. 1899.

Sub acest titlu publică „Gaz. Trans.“ Nr. 234 din 3 Nov. e. un articol semnat de „Mars“, care cu multă căldură pledază pentru îmbrățișarea carierei militare, încercând a combate un articol al „Tel. Rom.“, care, se vede, a luat o poziție neîndatinată până acuma la noi Români, cel puțin la masse nu, față de cestiunea cu cariera militară.

N'am cetit articolul „T. R.“ și de aceea nici nu știu în ce direcție este ținută combaterea îmbrățișării carierei militare. Mă voi restringe deci numai la unele reflecțiuni referitoare la răspunsul, ce i l'a dat „Mars“.

Ca unui, care am avut o mișă și una de ocaziuni a mă informa prin propria mi intuițiune despre toate detaliurile carierei militare, despre părțile bune și rele ale ei, cu deosebită luare în considerație a referințelor și a intereselor noastre naționale, mă vîd constrins a mă alătura la punctul de vedere al „T. R.“

Cel puțin după cum de present se practică intrarea tinerilor noștri în armată, ea națiunei române aduce în 99 de casuri mai multă pierdere și numai în un singur cas câștig.

Să mă esplic mai de aproape.

Nimeni, cred eu, nu va trage la îndoială, că dintre tinerii intrați în instituțele militare aproape 99 procente sunt na-

ționalicesce ca și pierduți pentru poporul, care li-a dat nascere, și abia un procent își va mai aduce aminte de neamul său, și și aceștia de regulă în ierna vieții lor, când nu-i mai folosesc în servicii, și ei siliți se vîd a se retrage la aceea, de cari dînșii pôte în tot decursul carierei lor nici-odată măcar nu și-au mai adus aminte.

Și se nu ne cuprindă de loc mirarea, decă așa se întâmplă.

Tinerii intră cu 14—15 ani în școala de cadet. Până aci rar vre-unul decă a cercetat vre-un institut românesc, cei mai mulți au venit din școli maghiare, unde n'au auzit decăt numai injurături și minciuni deositoro la adresa poporului lor. Acum intră în alt institut, în care petrec alți 4 ani, fără ca să mai audă un cuvânt măcar despre neamul lor. După terminarea cursului militar îi așteptă o garnisonă de parte prin Austria, unde nici pasere din țera lor n'ajunge. Așa dău, pentru-că așa cere politica monarchiei, ca să nu fie ôncă cerii de același sânge la regimentele conaționalilor lor.

Aruncaț de ministrul de resbel la marginea monarchiei, nici prin minte nu-i mai trece bietului cadet să și mai bată capul cu cei de „acasă“. Decă mai are pe cineva acasă, mai rătăcesce ici colea prin ținutul său, ca să se arate ca „domn de cătane“, decă nu, apoi nici atăta.

În străinătate își uită cu încetul și limba, mai apoi face cunoștința cutărei „nemțioice“ despre care susține, că n'are părechie pe tot rotogolul locuit de Români, se căsătorește și din acest moment e pierdut cu totul, e mort pentru neamul său. Urmașii lui știu vorbi despre Români numai ca din „povești“. Pe un „domn de cătane“, care e binecuvântat de Dumnezeu cu vre-o 3 feciori, dintre cari nici unul nu știe nici un cuvânt românesc, l'am interpellat, că de ce nu și trimite băieții pe vacanțe acasă în patria lui să învețe românește? Mi-a răspuns cam peste umere: când vor ieși la trupă și vor fi împărțiți la vre-un regiment, vor învăța „cât le va trebui“, er de nu, apoi n'au lipsă de limba română.

Etă, cam acesta e rezultatul creșterii tinerilor noștri în institutele militare.

Despre cei ce se cresc de mic, dela 6, respective dela 8—10 ani începând prin diferitele școli militare până la absolvarea academiei, nici nu mai vorbesc.

Abstrăgînd dela creșterea lor unilaterală, sunt creșcuți într'un spirit servil, de parte de spiritul timpului.

Dintre aceștia ici colea se ivesce căte unul de îmbracă și tunica de general. Dă ici colea, pentru-că sunt foarte cernuți prin sită, îndată ce sună numele cam „rö-misch“, și după cum n'a esistat cas în analele armatei austriace, ca un general român să fi fost pus în capul unui corp de armată, fie sigur d-l „Mars“, că nici pe viitor nu va esista. Va ști și d-l „Mars“ pen-

tru ce nu. Și o știu toți, până și aceia, cari și ați la răsăritul seculului al 20-lea ne îmbată poporul cu „politica tradițională“ și-l fac să credă, că deși „tote“ lucrurile pe lume sunt supuse schimbării, numai „politica tradițională“ nu se schimbă în veci, și-l învață, că toate cele bune vin din „sus“, dela „Viena“ și că dormind mai departe să țină numai gura deschisă, că are să-i cadă mura 'n gură drept din.... Viena.

Se provocă d-l Mars la figurile mărețe, precum au fost Doda etc.

Da, este adevărat, dînșii au fost și vor rămâne pururea fala neamului nostru, dăr nu tocmai pe cuvânt, că ei au fost „generali austriaci“, ci în prima liniă pentru-că au avut adevărate „inimă“ românești.

Generalul Doda era crescut de mic între „almăjâni“ și ca om mare tot în mijlocul lor a înfruntat glonțele — se-i dăcem — inamicului. El i-a cunoscut pe ei și ei pe el, el știa unde-i string curelele și când îi aduna în jurul său, le știa vorbi în dulcea lor „limbă“ și prin „gravi viu“ îi însuflețea până la estas.

Avem și ați generali, cari pe lângă totă poziția lor socială nu se pot avêta la popularitatea lui Doda etc. din simplul motiv, că le lipsesce „limba dulce“, mijlocul principal al câștigării inimii la ori și care popor.

Și cine pörtă vina, că oficerii români din armata austro-ungară în parte seu total își uită limba lor maternă? Scolile militare, răspund eu, la care d-l „Mars“ îndemna cu atăta insistență. Și cine pörtă vina, că tinerii noștri se perd așa curînd în marea străinismului? Noi, pentru că ne trimitem băieții de-acasă fără a-le fi altuit mai înainte în inima lor călăuzul cel mai sigur: iubirea de neam.

Am puté să învêțăm mult în privința acesta dela Cehi.

(Va urma.)

Revistă externă.

Mesagiul regelui Umberto. În 14 Noembrie n. s'au deschis corpurile legiuitoare italiene. Deschiderea s'a făcut în palatul Senatului. Mesagiul tronului a fost cetit de însuși regele Umberto. Mesagiul dăce:

„Cu bucuria și încredere deplină mă întorc erăși cătră d-vostre, deore-ce știu, că înainte de toate patria este, care ne unesce pe toți. Se împlinesce anul de când v'am înaintat proiectele și măsurile pentru îmbunătățirea situațiunei țării, cari însă până acum n'au fost realizabile. Trebuie dăr să ne apucăm din nou de lucrarea întreruptă, pentru-ca noua sesiune parlamentară să fiă fructiferă. Poporul așteptă cu încredere dela instituțiile noastre tot aceea, la ce este îndreptățit a spera pentru îmbunătățirea sortii sale.“

Mesagiul spune, că nu avisază la un nou program de lucrare, deore-ce din sesiunea trecută au rămas multe proiecte. Se vor

înainta însă anumite regulamente despre modificarea legii dărilor, care să aducă ușurări contribuabililor mai mici etc. Raporturile Italiei față de statele străine sunt escelente. Nici un pericol nu amenință din nici o parte Italia. Guvernul italian a primit cu bucuria propunerea Țarului Rusiei referitor la convocarea conferenței internaționale de pace, deore-ce și Italia doresce, ca războiele să fiă cât mai rari. Privitor la viitorul an jubilar, mesagiul spune, că el însă încheierea unei mari epoce pentru lumea catolică și că Italianilor li-se va oferi erăși prilejul de a da dovadă, că Italia știe să respecte îndatoririle, ce le-a luat asupra-și, când, drept pecețuire a unității italiene Roma, a fost proclamată capitala imperiului.

Împăratul Wilhelm în Anglia.

Din Londra se anunță, că marele ambasador german Hatzfeld a avisat pe lordmajorul Londrei, că împăratul Wilhelm va petrece în Anglia timp atât de scurt, încât spre marele seu regret, nu pôte se primescă învitarea orașului. — Tot din Londra se anunță, că acolo a produs adencă amărăciune la curte și în cercurile aristocratice un articol al diarului „World“, în care împăratul german este pus în contradicere cu armata și cu aristocrația germană. Articolul dăce între altele, că atât aristocrația, cât și armata germană sunt indignați în contra împăratului, care umblă de capul său și care prin călătoria sa în Anglia trece peste ținta, ce și-a ales-o în susținerea păcii. Articolul cuprinde expresiuni atât de aspre în contra armatei germane, încât nu pôte fi reprodus în întregul său. Pentru a fi caracterizat, e destul a-se spune, că autorul lui susține, că ofierii germani doresc războiul, deore-ce înótă în datorii până la urechi și fetele bogate jidance nu se mai lasă amăgite de ei.

Convenția anglo-germană. În virtutea acordului intervenit dăilele trecute între Marea Britaniă și Germania, Marea Britaniă renunță, în favoarea Germaniei, la toate drepturile sale asupra insulelor Upohe și Savai, în archipelagul Samoa.

Guvernele Mării Britanii și Germaniei renunță, în favoarea Statelor Unite, la drepturile lor asupra insulelor Tutuila și a altor insule din grupul Samoa situate la vest de gradul 171 de longitudina vestică. Germania renunță, în favoarea Mării Britanii, la drepturile sale asupra insulelor Tuga, cuprinđându-se și grupul Vava și Savage-Island. Germania transferă Mării-Britanii insulele archipelagului Solomon, cari îi aparțin actualmente, situate la vest și la sud-vest de Bougainille și de Buka. Cele două guverne convin a împărți zona neutră din hinterlandul cōstei de aur, în așa chip ca partea occidentală cuprinđînd Gambaga și Hamprusi va reveni Mării Britanii, și partea orientală Germaniei.

Convenția privitoare la Samoa e primită cu satisfacție atât de presa englesă

Popii seu preoții acestor Români pot să se căsătorească, dăr așa că decă unuia i-a murit nevasta, trebuie să rămână veduv totă viața, pentru-că un episcop pôte fi numai bărbatul unei femei. De vreme ce Români țin foarte strîns la biserica rusescă, nu au voit nici când să adopteze calendarul gregorian, adoptat de altmintrelea de întreg Ardealul. Popii lor nu studiază, decăt să scrie și să cetescă rusesc și și au în Muntenia și Moldova mănăstirile lor. Scoțiile (calotele), ce le pörtă sub pălăriile lor cu păreții lași, le pörtă ca semn distinctiv al caracterului lor religios și de aceea înainte nimărui nu și le iau jos, întocmai precum se obișnuesc să facă și popii rusesci.

chilor moravuri, stă ascuns în colibele țărănesci. Dovadă e jocul lor (i. e. al Românilor): în timp ce se înclină și se îndoie atât de minunat, apoi sar în sus întocmai ca și capreolii, pe cari Germanii mei au trebuit să-i introducă din Franca Intăiu să adună într'un cerc, apoi erăși să reslătesc: Femeile se mișcă când la drēpta, când la stānga, femeile, cari mai presentă și acum tipul roman etc.

Cu un cuvânt în ceea-ce privește religiunea sunt întru toate asemenea Rușilor și Moscoviților: în icōne, posturi, tradițiuni, obiceiuri bisericesci; pe lângă aceea ei le mai pun morțiilor între dinți și un nummus adecă un finic, care se-l pōtă plăti sf. Petru. Sacramental cuminecături asemenea îl fac după chipul rusesc, în timp ce pānea dospită o așață în vin, pe care îl primește în lingurițe. Pompoșele inscripțiuni pe petră împrăștiate în toate părțile țării, au rămas dela acei străbuni ai acestor Români, cari zidisără odinōră orașe mari acolo și au pavat drumurile de țera după obiceiul roman, făcînd în chipul acesta din această țera, care astăzi se numesce Arděl, un mic Latium, precum se mai pot vedé ruinele de petră, cari au mai putut resista cu tării dinților destructivii ai îndelungatului timp“.

II.

Acestea sunt aprețiarile și datele lui Boethius referitoare la Români ardeleni, espuse în formă mai compactă. Afară de acestea cartea lui Boethius e plină de notițe singuratiche, ce privesc mai de aproape

pe Români, pe cei din Ardeal, ca și pe cei din principate. De interes pentru noi sunt firesce nu atât esplicările istoriografului german, — dintre cari unele în conformitate cu primitivul stadiu al cercetărilor științifice din acele timpuri, sunt inesacte — cât datele etnografice strict luate, depuse în scrierea de față.

De astă-dată voiți căuta să provéd cu un mic comentor istoric-linguistic numai pasagiul referitor la forma de salutare, manifestată mai ales în sărutare, așa precum se practică în suta a 17-a, și cum se mai practică mare parte și ați la poporul nostru.

Cuvîntul românesc sărutare e unul din cele mai interesante elemente latinesci ale limbei române, interesante nu atât ca formă, cât mai ales ca sens, respective ca tranzițiune de sens. Cuvîntul e fără îndoială de origine latină, avîndu-și ca prototip forma latină salutare, păstrată și în celelalte limbi romanice, precum e d. e. ital. salutare, franc. saluer; portug. saudar; spaniol. catalan, provensal. saludar, er interesul semasiologic, așa-dără de sens al cuvîntului românesc „sărutare“ constă toc-

mai în faptul, că pe când atât prototipul latin salutare, cât și formele corăspundătoare ale acestuia, în celelalte limbi romanice au esclusiv sensul de a saluta, a da binețe cui va, — forma corăspundătoare românească sărutare are cel puțin în graiul de ați românesc esclusiv sensul de a atinge cu buzele un obiect adorat, seu venerat, așa-dără sensul de pupare seu țucare, cum se mai dăce pe alcurea, ideia esprimată în limba latină prin verbul basiare.

Amintesc anume forma latină bāsiare, pentru-că e bine să se știe, că graiul fraților noștri Arămani din Peninsula balcanică nu cunōsce pentru noțiunea de sărutat, decăt esclusiv forma bāsare*, cum e d. e. în următorul pasagiu dintr'un basm din textele macedo-române, culesse de Dr. Obedenaru (pag. 13): „Tată-su il luo, îl disnierdo, il bāșe cu dor mare...“ (Tatăl său il luă, îl desmierdă, îl sărută cu dor mare...).

Cuvîntul latinesc salutare așa-dără nu s'a păstrat la Români, decăt în dialectul

*) Născută de-adreptul din latinescul basiare.

cât și de cea germană. Conte de Bülow e lăudat foarte mult pentru rezolvarea acestei chestiuni, care cu totă importanța ei în aparență neînsemnată, pricinuia dese neînțelegeri între cele trei puteri, cari administrau acest arhipelag și putea duce la conflicte serioase. Unele țări își exprimă mai mult sau mai puțin pe față părerea, că înțelegerea cu Anglia nu s'ar fi făcut, decât Anglia n'ar fi avut în spinare războiul cu Transvaalul. „Leipziger Neuesten Nachrichten“ se exprimă în următorul chip drastic: „Bravii Buri ne au scăpat Samoa din ghiarele Englesilor“.

SCRIRILE DILEI.

— 4 Noembrie v.

Înmormântarea generalului Berendei. Marți la orele 2 după amiază s'a făcut înmormântarea mult regretatului general Berendei. Piața sf. Gheorghe, curtea și biserica erau tixite de lume. Serviciul funebru a fost oficiat de I. P. S. S. metropolitul-primat, asistat de P. S. S. arhiepiscopul Nifon, vicarul metropoliei și de un număr de clerici. După terminarea serviciului divin, d-l colonel Perticari a ținut o scurtă cuvântare, în care a făcut biografia defunctului general și a arătat meritele sale ca militar și om. Apoi cosciugul a fost luat pe umeri de d-nii general Candiano, căpitan Poenaru, fost adjutant al generalului Berendei pe când era ministru de război și de alți ofițeri și membri ai familiei și depus pe un afet de tun îmbrăcat în doliu, tras de opt cai. Peste cosciug s'a aruncat drapel de mătase în culorile naționale. Convoinți a străbătut stradele Colțea, Boulevardul Academiei, calea Victoriei, Carol, Rahovei, 11 Iunie, până la cimiterul Șerban Vodă, locuința de veac a acelor, cari trec în viața eternă. Pe toate stradele pe unde a trecut cortegiul o lume imensă staționa pe trotuare. Procesiunea avea ceva măreț, impunător. Toți își descopereau capul cu adâncă venerațiune la trecerea rămășițelor aceleia, care este regretat de întreaga suflare românească.

Pentru paralizarea presei naționaliste. Cetim în „Magyarország“: „Pentru paralizarea presei „panslaviste“ din Ungaria nordică s'a constituit o societate din deputați dietali, publiciști distincți și membri ai camerei magnaților, al căreia președinte este contele Albin Csaky. Scopul societății e de-a paraliza presa panslavistă slovacă prin sprijinirea presei patriotice slovacă. Societatea va ține ședință în proximele zile și atunci își va stabili programul de acțiune“. — Va să dăcă nu ajunge „fondul de dispozițiune“, care e merit tot pentru scopuri de felul acesta, ci corifeii partidei liberale — întru preamărirea „erei nouă“ — vin acum să inițieze o nouă mișcare, al căreia scop este coruperea popo-

daco-român, dăr și aici cu un sens cu totul diferit de sensul original al cuvântului, ăr această metamorfoză semasiologică, această tranzițiune de sens nu se poate explica, decât numai și numai din faptul, că a fost o epocă foarte îndelungată în viața privată și socială a poporului român, când semnul distinctiv al salutului a fost sărutatul, așa-dără când salutul consta și se manifesta în forma convențională a sărutatului. Acesta a fost motivul, că salutarea ajungând să se identifice cu sărutarea, a și primit în urma urmelor sensul exclusiv de sărutare.

Că până în ziua de azi în multe părți la ori-care întâlnire forma distinctivă a salutului e sărutarea, — mai ales la generațiunea bătrână în special între femei, e lucru în de obște cunoscut, ăr că modalitatea această de salutare era odinioară generală între Românii ardeleni, ni-o dovedește în deajuns pasagiul referitor la acest punct din descrierea etnografică mai sus prezentată în traducere.

Lucrul astfel explicat nu e nici din punctul de vedere al istoriei limbii o

rului nemaghiar prin diare infecte scrise în limba lui. E sigur, că această nouă încercare de corupere și maghiarizare se va estinde și asupra Românilor, căci cu „Ungaria“ lui Moldovanyi Ghergheli și cu „Poporul“ lui Alexios, care și azi se trimit comunelor noastre, vâi ei, că nu se pot ferici.

Un Român împușcat de-un Ungur. Dăunăți doi țărani din Mihăliș (com. Albeide-jos) — cum i se scrie „Tribunei“ — pescuiau pe Murș, fie-care cu luntrița sa. De-odată apare pe țărmure o figură de Ungur din Coslar. E dirigătorul dela moșia comitetului suprem al comitatului, Zeyk, unul cu numele Iyessy. Țanșosul de Ungur s'iară ca un tigr din cușcă asupra Românilor, să vină la ei la țărmure. Pescarii noștri dau din umeri uimiți de turbatul șovinist, dăr își vâi de lucru. Atunci s'iară descarcă pușca asupra unuia, și apoi asupra celuilalt. Unul e nimerit prin gât. Este un fecior tiner, fiul lui Mihaiu Săbău a lui Culiță. Rana e gravă, dăr victima n'a murit; pôte că se va însănătoși. Vădând sânge, furiosul ispravnic al fișpanului s'a dat pe lângă nenorocitul și l'a ademenit să primescă 50 fl. ca să nu-l denunțe. Nenorocitul a primit prețul sângelui său, pôte al vieții sale! Nu-i așa? Pare-că am fi în Africa-sudică. Englesii sunt aci, — numai Buri lipsesc, observă „Tribuna“.

Episcopii greco-catolici și autonomia Sub titlul acesta scrie „Alkotmany“: Corpul episcopilor greco-catolici, după cum se știe, a luat o pozițiune contrară față cu elaboratul comisiei de 27. În legătură cu asta o fôia din Budapesta a scris în numărul său de Duminecă, că episcopul greco-catolic Mihail Pavel dela Oradea-mare cu ocaziunea audienței din urmă a înaintat regelui o adresă în sensul, că dăcă elaboratul comisiei de 27 ar fi primit, în diecesă sa este atât de mare agitațiunea și antipatia în contra acestui proiect, încât mulți mai bucuroși s'ar întorci la religia ortodoxă, decât să între într-o asemenea autonomie. — Tot „Alkotmany“ mai adăugă, că diarul orădan „Tiszantul“ a primit autorizațiune de a declara, că „scirea această e lipsită de or-ee teme“. Va să dăcă din împărțările foilor ungueresci nu ne putem alege cu nimic.

Un cadou ministrului Baccelli. D-l V. A. Urechă va face prin subscriere publică un obiect de artă în bronz, care va fi oferit d-lui Baccelli, ministrul de instrucțiune al Italiei. Acest obiect reprezintă pe-o frumoasă țărancă română îmbrățișând pe-o frumoasă țărancă italiană.

Episcopul Majlath ca profesor. Din Clușă se anunță, că episcopul rom. cat. Gustav Majlath, care se află de prezent în Clușă, a ținut o oră de limba latină în liceul rom. cat. de acolo. Profesorul de studiul limbii latine fiind bolnav, zelosul episcop s'a dus la gimnasiu să-l suplinească la ora de limba latină în clasa a V-a.

simplă hipotesă, seu concludiune, căci vechile noastre cărți bisericești, acest izvor neseocat de clarificare în toate detaliile limbii românești, ne vin și de astă-dată în ajutor, decidând cestiunea în mod definitiv. Aceste arhaice depositare ale graiului românesc cunosc încă cuvântul sărutare în sensul său original de salutare. Așa e d. e. praxiul diaconului Coressi (faptele apostolilor), una din primele tipărițiuri românești ale vécului al șase-spre-decelea*) seu „viața prea cuviosului părintelui nostru Nifon“ de Anania Ieromonach, datată de Gaster din 1691**), în care cetim următorul pasagiū, în care cuvântul sărutare asenenea să întrebuințeze în sens de salutare: „Și mergend el în țera aceea, il întimpinără pe densul toț mai mărit și boiaril cetățil, cu plecaciune și cu cucerie sărutându-l pe deusul“.

(Va urma).

*) Să se vadă glossarul acestui praxiu publicat în foiletonul „Gaz. Trans.“ 1898 Nr. 227.

**) Crestomația română, vol. I, pag. 237.

Crucea-Roșă maghiară și războiul. În ședința de alaltăeri a dietei din Pesta, deputatului Francis Major accentuă, că Crucea-Roșă maghiară ar trebui să meargă și în războiul din Africa sudică, ca să cucerească acolo simpatii și să facă experiențe, după ce și Reuniunile Crucei-Roșii rusesci, franceze, olandeze și germane și-au trimis pe câmpul de război secțiunile de-ale lor. Interpelază dăr pe ministrul-președinte, ce pași are de gând să facă în afacerea această? (Bătrânul Lakatos intrerupse: Duceți-vă la Buri). Interpelețiunea a fost dată ministrului-președinte.

Școala comercială română din Salonic. „Journal de Salonique“, dela 9 Noemvrie, publică următoarele relativ la școala comercială română din Salonic: „Nu putem lăuda în de-ajuns creațiunile de acest fel. Din toate instituțiunile școlare numai acestea deștepă populațiunile rămase în urmă și populațiunea noastră din nenorocire este mult în urmă. „Școala comercială“ română vine la timp. Îi dorim tot succesul, la care ea are drept“. Școala s'a deschis la 27 Octomvrie v. în urma intervenției guvernului român și autorizației Porței, în casele d-lui Gherasimo, așezate în fața bisericii Sf. Atanasie. În această școală, organizată ca școlile de comerț din România se vor preda materiile următoare: limbile română, franceză, turcă, germană și greacă; comptabilitatea, geografia, istoria, științele fizice și caligrafia, desenul, gimnastica și musica.

Recolta viilor în Basarabia, fiind foarte slabă, un mare număr de negustori de vinuri din Basarabia au venit dincoace de Prut, în România, ca să facă cumpărături însemnate de vinuri la podgoriile române.

Producțiuni și petreceri. Tinerimea română universitară din Clușă va arangia Joi, în 23 Noemvrie n. c., o serată literară împreună cu dăus în sala hotelului Central. Inceputul la 7½ ore. Ofertele marinimose se vor chita cu mulțumită pe cale publică și sunt a-se trimitte pe adresa d-lui Lucian Borcia, student în drept (Jokai utza 9).

Tinerimea română din Panciova va arangia în 14 (26) Noemvrie o reprezentațiune teatrală în sala hotelului „Trompeter“. Va fi împreună cu declamațiuni și joc. Inceputul la 7½ ore seara. Intrarea de persoană 80 cr. Venitul curat e destinat fondului înființândei parohii române din Panciova. Ofertele marinimose se primesc cu mulțumită și se vor chita în public. Ofertele sunt a-se trimitte la adresa d-lui N. Tințariu (Petöfi-utza).

Pentru masa studenților dela școlile medii și superioare din Brașov au intrat următoarele contribuiri:

Pe lista Nr. 2 (colectant D-l protopresbiter și paroh din Brașov-Cetate Bartolomeu Baiulescu) cu totul fl. 67, și anume: Bart. Baiulescu fl. 5. Elena Mocanu fl. 5. Ioan N. Bidu fl. 2. Nic. Dușoiu fl. 3. Nic. Flușturean fl. 2. Dr. G. Baiulescu fl. 10. Nic. Grădinar fl. 5. Nic. de Șustai fl. 5. Eugen Precup fl. 5. Dr. I. Moșoiu fl. 2. Ioan I. Curcu fl. 10. D. Eremias nepoții fl. 3. G. I. Nica fl. 10.

Prin Dăma Catinca Iosif Pușcariu din Brașov, s'a transmis rezultatul unei colecte private pentru masa studenților în suma de fl. 38.26.

Diracțiunea școlilor își exprimă cele mai vii mulțamite pentru aceste nobile daruri.

Epoca de aur a Transilvaniei.

Sub acest titlu umflat gazeta financiară „Magyar Penzügy“ publică în Nr. 35 a. c. un articol, în care vrăse arate, ce sacrificii marci au adus dela dualism încoace guvernele ungueresci pentru „fericirea“ Transilvaniei, spre a-i ridica starea culturală și economică.

Articolul ne spune, că „sacrificiile“ acestea au fost aduse din punct de vedere al înaltelor interese economice, dăr și cu scop de-a împăca națiunile, cari s'au putut convinge, că de salutară a fost pentru această parte a țării uniunea*. Autorul articolului laudă înființarea numeroselor școle de stat, ridicate cu scop de-a „ferici“ majoritatea locuitorilor din Transilvania, apoi stăruiește asupra instituțiunilor de natură economică: fabrici, căi ferate etc.

Despre fabrici șcim, că au fost înființate exclusiv pe teritoriul locuit de Săcui, și factorii normativi dela putere au ținut singur și exclusiv numai la bunăstarea și fericirea Săcuilor, precum și la împedecarea emigrării lor în România.

Încât pentru căile ferate, „cari traversază Transilvania în toate direcțiunile, favorisând în mod însemnat esportul produselor industriale“ — cum se exprimă „M. P.“ — nu este nevoie de-a arăta, că de vre-o 20 de ani încôce ele s'au construit pe spinarea comunelor în mare parte românești, cari au fost îngreunate cu colosale împrumuturi, ce au să le amortizese în curs de decii de ani, fără a lua prea folosul acestor căi. Nici un merit n'au „factorii“ puterii de stat în jurul creării acestor mijlôce de comunicațiune, de nu cumva meritul de a fi înglodat poporul în datorii, fără a-i aduce folose pipaiete. Ba în multe privințe aceste căi ferate, ridicate din sudărea poporului servesc direct scopurile maghiarisării, vătămându-se în mod brusc sentimentul național al poporului, întrucât limba lui maternă nemaghiară e desconsiderată și batjocurită de slujbașii de pe la aceste căi, cari sunt exclusiv Maghiari.

Un lucru recunoște însă totuși și „Magyar Penzügy“, că adevărat pe lângă nefastul războiului vamal cu România, care a pus stavilă avântului economic și industrial al Transilvaniei, mult a contribuit la starea desolată de azi pe terenul economic „discordia dintre naționalități“. Aici este la loc să punem întrebarea: cine a provocat aceste discordii, cine le-a alimentat și ațitât dănio decât nu șovinismul destrăbălat al Maghiarilor, cari și-au pus în gând nimicirea individualităților naționale nemaghiare și contopirea lor în căldarea maghiarisării? De grele păcate s'au făcut vinovați în privința această înșiși domni din fruntea stăpânirii, cari de 30 de ani și mai bine n'au avut pentru naționalitățile nemaghiare din Transilvania, îndeosebi pentru Români, decât sbiciu și tot felul de scurtări și prigoniri pe toate terenurile vieții publice.

Și dăcă totuși fôia maghiară recunoște, că Românii s'au recales în timpul din urmă, și-au înființat bănci cu capitale însemnate etc., această nu e decât dovada hărniciei noastre și a spiritului de întreprindere al Românilor, cari dăcă ar fi avut numai 99 % din libertatea de mișcare, ce o au Maghiarii, ar fi ajuns la rezultate mult mai însemnate pe toate terenurile, rezultate, cari n'ar fi slăbit, ci dimpotrivă ar fi întărit și promovat bunăstarea publică economică. Prin ridicarea lor economică, prin sprijinirea și avântul ce li s'ar fi dat pe teren economic, multe s'ar fi îndreptat, ca într'adevăr să se pôtă dăce, că „Transilvania înainteză cu pași repeși spre o nouă eră de prosperitate“.

„Magyar Penzügy“ își încheie articolul făcend apel la „factorii chemați“ de a-se uni în ce privesc un program comun de acțiune, căci „epocă de aur va ajunge Transilvania numai, dăcă poporele ei cu puteri unite își vor desvolta interesele economice“. Asta e frumos nu-i vorbă, dăr cine să începă? Cu răspunsul la această întrebare fôia maghiară a rămas datore.

ULTIME SCRIRI.

Budapesta, 15 Noemvrie. Majestatea Sa monarhul plecă mâne, cu întreaga suită, la Viena. — Azi a fost un consiliu de corună la care au participat contele Goluchowsky, br. Krieghammer, Kallay, Clary, Szell, Lukacs, Kniazoluchi, Fejervary și Welsersheimb. Consiliul s'a ocupat cu stabilirea măsurilor necesare pentru convocarea delegațiunilor și cu budgetul comun pe 1900.

Londra, 15 Noemvrie. „Gaulois“ anunță, că prințul Ludovic Napoleon, care servese cu rang de colonel în armata rusescă, și-a cerut concediu, pentru-ca să meargă în Africa sudică înrolându-se acolo în armata Burilor. Țarul, vrând să păstreze stricta neutralitate, i-a respins cererea.

Dela Tipografia „A. Mureșianu“ din Brașov, se pot procura următoarele cărți:

Scrieri literare pentru popor.

Poveștile Peleşului, eminențele no-vele ale Carmen Sylvei (regina României), cunoscute în tota lumea literară. Costă 50 cr. (cu posta 55.)

Legende sau Basmele Românilor adunate din gura poporului de neuitatul P. Ispirescu. Acesta e una din cele mai prețioase colecțiuni de povești, ce le avem în literatura noastră și n'ar trebui să lipsescă din nici o bibliotecă română, cu atât mai puțin din bibliotecile populare, fiind în felul său o scriere de model. E o carte mare de 400 pag. Prețul 1 fl. 70 cr. (cu posta 1 fl. 80.)

Dilele lui Mesia (Ben Hur) de re-nunțul scriitor Lewis Wallace. Tomul I conține 532 pag. și costă numai 75 cr. 2-er tom I are 508 pag. și costă 70 cr. Intregul op. fl. 1.45 (cu posta fl. 1.60.) In asemănare cu mări-mea, prețul e foarte moderat. Cei titorii vor găsi în el o lectură distractivă și mo-ralisătoare, pentru bibliotecile populare și pen-tru familii ei constituită o lectură eseculentă și foarte potrivită de-a înlocui romanele se-ci și de sensația

Săpătorul de bani, comediă în trei acte localisată de Antoniu Popu. Se reco-mandă mai ales pentru cei ce vrău să jöce teatru, fiind o piesă foarte ușoră, cu suger-moral luat din mijlocul poporului. Prețul 12 cr. (prin postă 14 cr.)

Nopti de iernă, romane pentru popor de George Simu. Conține vre-o 7 romane cu tendințe morale. Mărimea 250 pag. Prețul 60 cr. (cu posta 65 cr.)

Vieta după moarte, seu nemurirea sufletului, dedusă din misterul ființei o-menești și desertațiunea celor trecătoare, de I. P. Elișimova a doua, apărută în Gherla în 1897, corectată și amplificată, scrisă cu ortografia cu semne. E o carte foarte mân-găitoare pentru inimile creștine și scrisă la înțelesul fie-căruia. Prețul 50 cr. (Cu posta 55 cr.)

Țigani, schiță istorică lucrată pentru petrecere după mai mulți autori, de cunos-cutul nostru scriitor Ioan Pop Reteganul. Prețul 55 cr. (cu posta 58 cr.)

Merinde dela școlă, seu învățături pentru popor, de Dr. George Popu. Este o carte mare și foarte ieftină în asemănare cu mărimea ei, dăr și mai ieftină în ase-mănare cu învățaturile mari și multe, ce se cuprind în ea. Prețul 60 cr. (trimis prin postă 70 cr.)

Poveștile Bănătuului e o carte mare cu povești din Bănat, împărțită în 3 to-muri, de G. Cătaua. Prețul 65 cr. (cu posta 70 cr.)

Musa Someșană este o carte de poezii populare din jurul Năsăudului, culese de Iuliu Bucnariu. Prețul 25 cr. (cu posta 28 cr.)

Buchetul, enletere de cântări bē-trănești și naționale de I. Pop Reteganul. Prețul 25 cr. (cu posta 28 cr.)

Dracul, romane de V. R. Buticescu. E scrisă foarte popular cu tendința de-a combate credința desertă. Prețul 10 cr. (prin postă 12 cr.)

Chiuituri de cari strigă feciorii in joc, de I. Pop Reteganul. Prețul 40 cr. (cu posta 45 cr.)

125 chiuituri de cari strigă fe-ciorii in joc, de I. Pop Reteganul. Pre-lu 12 cr., cu posta 15 cr.

Lira Bihorului este o cărticică cu balade populare, adevă o carte cu pove-știri istorice scrisă în versuri, de Antoniu Popu. Prețul 20 cr. (cu posta 23 cr.)

Părintele Nicolae, schiță din viața preoților, de George Simu. Prețul 30 cr. (cu posta 33 cr.)

Opșaguri, cât cioplite, cât pilita și la lume împărțite, de I. Pop Reteganul. Sunt vre-o 60 de poezii glumețe. Prețul 40 cr. (cu posta 45 cr.)

Risete și zimbete, de T. V. Gheaja. După cum și titula arată, este o carte de cuprins glumeț; în ea se află nu mai puțin ca 254 de anecdote, păcălituri și povestiri glumețe, care te fac să-ți mai niți de năcasurile lunei și să isbucnesci în ris. Prețul 30 cr. (cu posta 35 cr.)

Cartea Săteanului, de Emanuel Pă-răeanu. Conține mai multe romane populare, scrise în stil foarte ușor, și printre ele mai multe poezii, mai ales satirice. Prețul 45 cr. (cu posta 50 cr.)

Cugete și considerațiuni din es-periența vieții lui Argișoraru. Tipărită în 1898. Cartea se estinde pe 30 pagine și conține 170 de sfaturi înțelepte, scöse din pățania vieții. Prețul 10 cr. (cu posta 12 cr.)

Logodnica contelui Stuart, povestire din viața Românilor bihoreni, de d-na L. Rudow-Suciu. Este o carte de 148 pag. 8°, tipar mărunt, dăr frumös și curat. Prețul 50 cruceri (cu porto 55 cr.)

Toaste pentru tot felul de persoane și ocațiuni, de Tit V. Gheaja, spiritual la in-stitutul de corecțiune din Gherla. Prețul 20 cr. (cu posta 22 cr.)

Povestea despre printul Ahmed al Kamel seu Pribeagul îndrăgostit, tradusă de Dr. T. Este o istorisire intere-santă și bine scrisă. Prețul 30 cr. (Cu posta 33 cr.)

Poesii de Vasiliu Ranta Buticescu. E o bogată colecțiune de poezii, tipărite pe hărtia fină și formând un volum de lux Prețul era la început 1 fl. 20 cr., acūm nu-mai 60 cr. (cu posta 70 cr.)

Felicitări în poezii și prosă la anul nou, ziua născerei și ziua numelui, cătră diferite rudeni, preoți, învățatori și bine-făcători, precum și vorbiri la diferite oca-siuni școlastice, de George Simu. Prețul 20 cr. (cu posta 22 cr.)

Preotul cu ministru al sacra-mentului penitenței, tractat teoretic-practic, prelucrat de Argișoraru, cu per-misiunea superiorilor. Pseudonimul Arghi-robarbu e cunoscut în literatura noastră cu autorul multor serieri de valöre, mai ales bisericesci, între cari este a se număra și scrierea de față, care cuprinde un studiu aprofundat și denotă o bogată erudițiune teologică din partea autorului. Prețul unui esemplar (207 pag. format mare 8°) e 1 fl. (plus 10 cr. porto.)

„Amicul bun“, colecțiune de lecturi solidătore de caracter în direcțiune reli-gioasă-morală (Doctorul sufletesc și sfaturile lui pentru cei ce sunt aproape de timpul scăpării din închisöre) tradusă de actualul preposit capitular Ioan Papiu, pe timpul când funcționa ca spiritual la institutul corecțional din Gherla. Prețul 10 cr. (plus 2 cr. porto.)

„Considerațiuni istorice asupra asociațiunii popörelor“ și aplicațiunea lor la națiunea noastră de Ioan Cliniciu profes-or în Bucuresci. Acesta scriere, apărută tocmai acum de sub tipar, este de deose-bit interes pentru bărbații iubitori de sci-ință. Prețul 1 fl., (+ 5 cr. porto.)

Dietetica populară, scrisă cu deose-bită considerațiune la modul de vețuire a țe-ranului român, de Simeon Stoica, medic pensionat. Carte tipărită cu ajutorul Asso-ciațiunii și de favorabil apărută din partea dărilor noastre. Conține vre o 25 figură în text. Prețul 85 cr. trimis francat.

Pentru comercianți funcționari și toți ömenii de afaceri, precum și studenți putem recomanda următoarele cărți:

Manul de dreptul cambial, lucrat de Ioan Socaciu, profesor la școlă română gr. cr. din Brașov. Cartea e tipărită pe spesele „Albinei“ și e menită a face mari servicii tuturor, cari au afaceri cu cambii polițe. Prețul 2 fl. (cu posta 2 fl. 10 cr.)

„Curs complet de corespondența comercială“, de I. C. Panțu. Conține mo-dele de circulare, scrisori de informațiuni, recomandățiuni și acreditive; scrisori în comerțul cu mărfuri, comisiune și spedi-țiune; cesțiuni cambiale, afaceri cu efecte, monede și cupöne etc. Prețul 1 fl. 60 cr.

Un capitol din Contabilitatea du-ră de I. C. Panțu, prof. la școlă comercială superiöră din loc. Tracteză principiile conta-bilității duple ilustrate cu diferite exemple, pe cari studiindu-le cu atențiune, pöte ori și cine să învețe contabilitatea, adevă tineria societăților în economia proprie și în afacerile comerciale. Prețul 50 cr. + 5 cr. porto.

Procent, Promil, Interese și Teoria conturilor curente de I. C. Panțu. Arată calcularea intereselor pe an, pe lună și pe zile într'un mod practic; sunt mai multe exemple explicate amănunțit, așa ca să fie înțelese de ori și cine; de-asemena modul de calculare al intereselor la bănci și tea-ria conturilor curente. Prețul 40 cr. plus 3 cr. porto.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu. Redactor responsabil: Gregoriu Maier.

Cursul la bursa din Viena. Din 15 Novembre 1899. Renta ung. de aur 4% 116.70 Renta de coröne ung. 4% 95.50

Table with financial data including interest rates for gold and silver, exchange rates for various banks (Banca de aur aust., Banca de argint aust.), and prices for commodities like flour and oil.

Table titled 'Cursul pietei Brașov' showing market prices for various goods like flour (Făcinoză rom. Cump., Argint român. Cump.), oil (Ulei de măsline), and other commodities with their respective buying and selling prices.

Berăria „ALT PILSENETZER“ in PILSENETZ lângă Pilsen.

Avem onörea a aduce la cunoscința Öu. public, că renumita și plăcuta Bere Pilsenetzer, care au fost adese-ori distinșă cu diplomă de onöre medalia de aur și introdusă cu succes mare în Viena, Dresda, Strasburg etc. etc., cu începere dela 18 Noevmre a veni la vânđare în Hala de bere a D-lui George Gabel, Tergul boilor 2 și Strada porții 2. Paharul cu 9 cr. 777.1-1.

Advertisement for 'Antreprize de pompe funebre E. Tutsek' located at Brașov, Strada Porții Nr. 12. The ad lists services for funerals, including hermetic coffins, wooden and metal caskets, and transportation of the deceased. It emphasizes quality and affordability.

Large advertisement for 'ABONAMENTE LA GAZETA TRANSILVANIEI' (Subscriptions to the Transilvania Gazette). It details subscription rates for Austro-Hungary and Romania/abroad, with options for quarterly or annual payments. It also mentions that subscriptions can be made on Sundays.